

JATKUVAN OPPIMISEN SEURANTARYHMÄN KOKOUS

Aika keskiviikko 23.9.2020 klo 10–12:30
Paikka Skype-kokous
Osallistujat ks. liite

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Kirsi Heinivirta avasi kokouksen klo 10.

2. Asialistan hyväksyminen

Asialistaan esitettiin muutos kohtaan 5, Joni Rehunen on estynyt ja asian esittelee Rehusen puolesta Tiina Polo. Muutos hyväksyttiin.

3. Edellisen kokouksen muistio

Edellisen kokouksen muistioon ei tullut kokouksessa huomioita. Huomioita sai lähettää vielä kokouksen ajan laittaa chattikenttään tai kokouspäivän ajan Tiina Pololle sähköpostilla.

4. Ajankohtaiset asiat

Puheenjohtaja Kirsi Heinivirta esitteli jatkuvan oppimisen uudistushankkeen prosessin ja aikataulun. Tässä seurantaryhmän kokouksessa saaduilla kommentaareilla valmistellaan seuraavaan parlamentaarisen ryhmän kokoukseen 13.10.2020 vietäviä asioita. Tämän kokouksen jälkeen on käsitelty kaikkien teemojen kehittämisen suuntaviivat ja lopullista tiekarttaa valmistellaan vuoden lopulla marras-joulukuussa. Kaikki parlamentaarisen ryhmän valmisteluasiakirjat löytyvät Hankeikkunasta.

Lisäksi puheenjohtaja kertoi budjettiriihen tuloksista ja muista jatkuvaan oppimiseen liittyvistä ajankohtaisista asioista OKM:n hallinnonalan näkökulmasta:

- Ensi vuoden talousarvioon tulossa 40 miljoonaa euroa työkäisen väestön osaamisen kehittämiseen, erityisesti aliedustettujen ryhmien ja ikääntyneiden osaamisen kehittämiseksi
- Budjettiriihessä sovittu, että opetus- ja kulttuuriministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö valmistelevat yhteistyössä työelämän järjestöjen ja aluehallinnon kanssa jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen perustamista siten, että se voi aloittaa toimintansa vuonna 2021. Valmistelussa tullaan kuulemaan keskeisiä sidosryhmiä.
- Vuoden 2020 neljännessä lisätalousarviossa myönnetyn 20 miljoonan euron lisärahoituksen jakamista valmistellaan ja haku käynnistyy lähiaikoina

Työmarkkinaneuvos Teija Felt TEM: kertoi budjettiriihen tuloksista ja muista jatkuvaan oppimiseen liittyvistä ajankohtaisista asioista TEM:n hallinnonalan näkökulmasta:

- Hallituksen työllisyystoimissa mm. Pohjoismainen yksilöllisen työn haun malli, TE-toimiston resurssien lisäys 70 miljoonalla eurolla, palkkatuen uudistus, oppivelvollisuuden laajentaminen ja varhaiskasvatusmaksujen alentaminen, toimeksiantona työmarkkinajärjestöille yli 55-vuotiaiden työllisyysasteen nostaminen, osatyökykyisten työllisyyden lisäämiseksi selvitystyö Suomen mallista (esimerkkinä Ruotsin Samhall -yhtiö), työvoimapalvelujen siirto paikallishallinnolle,

työttömyysturvan, oppisopimuskoulutuksen ja ohjaamoiden kehittäminen alle 30-vuotiaille suunnattu määräaikainen start up-kokeilu

5. Jatkuvan oppimisen järjestelmä: Osaamisen johtaminen ja kehittäminen työelämässä

Työmarkkinaneuvos Teija Felt TEM:stä kertoi taustaksi TYÖ2030 – Työn ja työhyvinvoinnin kehittämisohjelman valmistelun etenemisestä ja kytkeytymisestä jatkuvan oppimisen uudistuksen valmisteluun. Kehittämisen suuntaviivoja osaamisen johtamiselle ja kehittämiselle työelämässä on valmisteltu TYÖ 2030-ohjelman pienryhmässä, jossa on mukana mm. ministeriöiden ja työmarkkinajärjestöjen edustajia. TYÖ2030-ohjelma tähtää toimintatapojen uudistamiseen ja teknologian tehokkaaseen hyödyntämiseen työpaikoilla sekä työelämäinnovaatioiden luomiseen. Tavoitteena on, että vuoteen 2030 mennessä Suomi on johtava työelämäinnovaatioiden kehittäjä ja että Suomessa on maailman paras työhyvinvointi.

Kehittämisen suuntaviivat osaamisen johtamiseen ja kehittämiseen työelämässä jäsenyivät seuraavalla tavalla:

1. Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen
2. Oppiva työyhteisö
 - 2.1. Oppimisverkostomallien kehittäminen
 - 2.2. Työyhteisöjen resilienssi ja yhdessä oppiminen - keskeinen tulevaisuuskyvykkyys
3. Ennakointi
4. Työelämän ja osaamisjärjestelmän yhteys
 - 4.1. Työpaikkojen ja eri toimijoiden yhteistyön tiivistäminen
 - 4.2. Monimuotoisten yhteistyömallien kehittäminen ja levittäminen
 - 4.3. Digiosaamisen ja urasuunnittelutaitojen vahvistaminen läpi elämän ja erityisesti työuran ajan

Alustusten pohjalta käytiin keskustelua sekä äänipuheenvuoroina että Skypen chat-palstalla siitä, mitä esitetyissä asioissa on hyvää ja mihin jatkovalmistelussa tulisi kiinnittää huomioita. Seurantaryhmässä nostettiin esille muun muassa:

- Kokonaisuudessa on paljon hyviä piirteitä ja tärkeimpiä kehittämiskohteita esillä
- Ehdotus huomioi hyvin sekä yksilölliset että organisaatioiden tarpeet
- Yhteistyön tiivistäminen työelämän ja koulutusjärjestelmän välillä on tarpeen, samoin ennakkoinnin ja digiosaamisen kehittäminen
- TYÖ 2030- ohjelman ja jatkuvan oppimisen uudistuksen kytkeytyminen toisiinsa sekä valmistelun eteneminen herättivät kysymyksiä
- Oppilaitoskeskeisyys on haaste, ytimessä tulisi olla minkälaista oppimisen johtaminen ja kehittämisen mahdollisuudet työpaikoilla
- Osaamisen kehittämiselle otollisia paikkoja työelämän murroksissa ja työelämän rajapinnoilla. Toimintaan tulisi kytkeä yrityspalvelujen tuottajat, kuten Business Finland ja ELY-keskukset
- Jatkuvan oppimisen uudistuksen visioon ja tavoitteisiin toivottiin kirkastusta
- Konkreettinen ehdotus osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen kokeiluun hyvä

6. Jatkuvan oppimisen järjestelmä: Työmarkkinoiden toimivuus: Ohjaus

Erityisasiantuntija Anna Toni TEM:stä ja opetusneuvos Tiina Polo OKM:stä kertoivat taustaksi elinikäisen ohjauksen ELO-foorumin ja ELO-työjaoston työstä sekä uuden elinikäisen ohjauksen strategian valmistelusta. Linjausehdotukset ohjauksen kehittämiseksi pohjautuvat ELO-strategialuonnokseen, jossa linjataan laajemmin koko ohjauksen toimintakentästä ja joka tullaan julkistamaan loka-marraskuussa. Tähän kokoukseen on koottu jatkuvan oppimisen uudistuksen näkökulmasta olennaiset suuntaviivat.

Kehittämisen suuntaviivat ohjauksen kehittämiseksi jäsenyivät seuraavalla tavalla:

1. Ohjauspalveluja kehitetään aliedustettujen ryhmien tavoittamiseksi ja palvelemiseksi
2. Kehitetään proaktiivista ohjausta työelämässä
3. Ohjauspalvelujen digitaalisten palvelujen kehittämistä tehdään osana jatkuvan oppimisen digitaalisten palvelujen kehittämistä
4. Ohjauksen koordinaatiota vahvistetaan osana jatkuvan oppimisen palvelujärjestelmää

Alustusten pohjalta käytiin keskustelua sekä äänipuheenvuoroina että Skypen chat-palstalla siitä, mitä esitetyissä asioissa on hyvää ja mihin jatkovalmistelussa tulisi kiinnittää huomioita. Seurantaryhmässä nostettiin esille muun muassa:

- Kehittämisen suuntaviivat oikeanlaisia ja kokonaisuus hyvä
- Linjaukset vastaavat haasteisiin, painotus juuri niissä tärkeissä alakokonaisuuksissa
- Hyvä, että ohjausnäkökulma on jatkuvan oppimisen kokonaisuudessa näin vahvasti mukana
- Tärkeä tunnistaa, että elinikäinen ohjaus ei ole vain summa erilaisia toimia, vaan laajakirjainen joukko myös erilaisia ohjauksellisia muotoja (uraohjaus, coaching, mentorointi, työnohjaus)
- Digitaalinen palvelukokonaisuus tärkeä ja digitaalisten ohjauspalveluiden nostaminen keskiöön erittäin kannatettavaa
- Ohjaus tärkeä teema ja kytkeytyy työmarkkinoiden toimivuuteen, yksilöiden mahdollisuuksiin ja organisaatioiden kyvykkyyteen.
- Tärkeää huomioida yksilölliset tarpeet ja esimerkiksi aliedustettujen ryhmien moninaisuus

7. Etuusjärjestelmät osana jatkuvan oppimisen järjestelmää

Opetusneuvos Tiina Polo OKM:stä kertoi taustaksi, mikä on etuusjärjestelmien merkitys haasteiden, kuten heikkojen perustaitojen omaavien heikko osallistuminen, yksilöiden kannusteet osallistua ”oikeaan” koulutukseen ja koulutuksen kasautumisen, ratkaisussa.

Etuusjärjestelmään kehittämisen suuntaviivoiksi jatkuvan oppimisen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta esitettiin seuraavia:

1. Laajennetaan työttömien mahdollisuuksia opiskella sivutoimisesti.
2. Kehitetään opintotukea siten, että se tukee paremmin työikäisten oppimista
3. Kehitetään etuusjärjestelmiä tukemaan paremmin non-formaalia kouluttautumista.
4. Varmistetaan toimeentulo orientoivien, motivoivien, valmentavien ja perustaitoja vahvistavien opintojen aikana, joista ei kerry osaamis- tai opintopisteitä.
5. Ohjauspalveluiden kehittäminen ja resursointi TE-palveluissa
6. Osana ohjausta ja koulutuksen suunnittelua selvitetään opintojen ajaksi parhaiten sopiva etuus tai muu toimeentulo

Alustusten pohjalta käytiin keskustelua sekä äänipuheenvuoroina että Skypen chat-palstalla siitä, mitä esitetyissä asioissa on hyvää ja mihin jatkovalmistelussa tulisi kiinnittää huomioita. Seurantaryhmässä nostettiin esille muun muassa:

- Kehittämisen suuntaviivat oikeansuuntaisia, mutta yksityiskohdissa tarkasteltavaa
- Non-formaalinen huomiointi hyvä asia, mutta tulisi täsmentää, mitä sillä tarkoitetaan ja kuka sitä voi tarjota. Lisäksi tulee huomioida riskit siitä, ettei tämän koulutuksen laatua varmisteta millään tavalla.
- Tarvitaan myös suuntaviivojen taloudellista tarkastelua, kuten kustannus- ja vaikuttavuusarvioita
- Tavoitteena tulisi olla, että opintojen suorittaminen olisi mahdollista työn ohessa ja aiheuttaisi mahdollisimman vähän poissaoloa työtehtävistä.
- Esitystä työttömien mahdollisuudesta opiskella nykyistä helpommin sivutoimisesti pidettiin kannatettavana. Työttömän käytettävyyttä työmarkkinoilla tulee jatkossa varmistettua muilla keinoin kuin asettamalla tiukat ehdot opiskelulle työttömyysaikana.
- Opintotuen kehittäminen aikuisopiskelijoille herätti kysymyksiä siitä, koskisivatko muutosehdotukset kaikkia opintotuen saajia
- Osa näki, että suuntaviivojen pitäisi olla yleisempiä tavoitetiloja ja jättää konkreettiset toimenpideehdotukset sosiaaliturvakomitean käsiteltäväksi. Osa taas näki, että on tehdä myös välittömiä muutoksia, jos nähdään tarvetta jatkuvan oppimisen näkökulmasta.

8. Muut asiat

Seurantaryhmälle järjestetään fasilitaattorin (Owal Group) vetämiä pienryhmäkeskustelut, jossa uudistuksen etenemisestä ja odotuksista loppuvuodelle päästään keskustelemaan pienemmissä ryhmissä ja joustavammalla aikataululla. Kaksi on jo pidetty ja kaksi on vielä edessä. Lisäksi Owal Group kerää seurantaryhmältä palautetta tämän kokouksen teemoista erillisellä palautelomakkeella.

9. Seuraavat kokoukset

Seuraavat kokoukset tullaan pitämään Skype-kokouksina:

- to 22.10. klo 13-15:30
- pe 20.11. klo 13-15:30

LIITTEET

Liite 1 Osallistujat

Liite 1. 23.9. seurantaryhmän kokouksen osallistujat:

Kirsi Heinivirta, opetus- ja kulttuuriministeriö, puheenjohtaja
Teija Felt, työ- ja elinkeinoministeriö, varapuheenjohtaja
Mirja Hannula, Elinkeinoelämän Keskusliitto ry
Oili Marttila, Kirkkohallitus/Kirkon työmarkkinalaitos
Sanja Mursu, KT Kuntatyönantajat
Kirsi Rasinaho, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Marja Vartiainen, Suomen Yrittäjät ry
Riina Nousiainen, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
Samuli Maxenius, Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto ARENE ry, Petri Lempisen sijaisena
Veli-Matti Lamppu, Ammattiosaamisen kehittämisyhdistys AMKE ry
Agneta Torsell, Suomen Rehtorit ry
Jaana Nuottanen, Vapaa Sivistystyö ry, Björn Wallenin sijaisena
Annakaisa Tikkinen, Suomen Lukiolaisten Liitto ry
Matti Tujula, Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry
Emma Holsti, Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry
Ainomaija Rajoo, Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry
Antti Hallia, Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry
Tuovi Manninen, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry
Teemu Hassinen, Sivistystyönantajat
Soile Koriseva, Elinkeinoelämän oppilaitokset ELO ry
Susanna Aro, Maa- ja metsätaloustuottajien keskusliitto MTK
Pentti Malinen, Kainuun liitto
Samu Seitsalo, Opetushallitus
Jarmo Paukku, ELY-keskus
Maire Mäki, TE-toimisto
Kati Korhonen-Yrjänheikki, Keva
Minna Nieminen, työ- ja elinkeinoministeriö
Merja Leinonen, valtiovarainministeriö
Annika Bussman, opetus- ja kulttuuriministeriö
Ville Heinonen, opetus- ja kulttuuriministeriö
Sanna Hirsivaara, opetus- ja kulttuuriministeriö
Tiina Polo, opetus- ja kulttuuriministeriö

Anna Toni, työ- ja elinkeinoministeriö
Virpi Hiltunen, opetus- ja kulttuuriministeriö
Timo Meling, työ- ja elinkeinoministeriö

Poissa

Elina Sojonen, Akava ry
Risto Lerssi, valtiovarainministeriö/Valtion työmarkkinalaitos
Petri Suomala, Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry
Dan Cederlöf, Finlands Svenska Skolungdomförbund, FSS
Hannele Salminen, Suomen Kuntaliitto ry
Iiris Mäenpää, Saamelaiskäräjät
Maj-Len Engelholm, Opetushallitus
Juha Tuovinen, sisäministeriö
Joni Rehunen, sosiaali- ja terveysministeriö
Jukka Vepsäläinen, Opetushallitus